QORTI CIVILI
PRIM'AWLA
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE

Illum 28 ta' Novembru, 2018

Rikors Guramentat Nru: 51/2012 AF

Edward Pavia

vs

Dr. Joseph Ellis LL.D u l-Prokuratur Legali Peter Paul Sammut illi permezz ta' digriet moghti minn dina l-Onorabbli Qorti nhar it-2 ta' Mejju 2012 gew nominati bhala kuraturi deputati ghal finijiet ta' dawn il-proceduri sabiex jirrapprezentaw l-eredità gjacenti tad-defunta Edmea Pace, bint missier mhux maghruf u Vincenza neé Suda, imwielda Sliema, kienet xebba u llum defunta

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat tal-attur Edward Pavia li permezz tiegħu wara li ġie premess illi:

Permezz ta' konvenju ta' nhar id-19 ta' Settembru, 1987, Edmea Pace, illum defunta kienet obbligat ruħha li taħt titolu

ta' permuta tittrasferixxi lill-esponenti l-fond bin-numru 43, Msida Road, Gżira, u l-esponenti da parti tiegħu u taħt l-istess titolu ta' permuta, obbliga ruħu illi jitrasferixxi lill-imsemmija Edmea Pace il-flat bin-numru disgħa (9), Bentley Court, Fekruna Street, Xemxija, San Pawl il-Baħar, oltre ekwiparazzjoni ta' elfejn lira Maltin (Lm2,000) li kienu pagabbli mill-esponenti lill-imsemmija Edmea Pace mal-pubblikazzjoni ta' l-att notarili ta' permuta relattiv, kollox taħt il-pattijiet u kundizzjonijiet stipulati fl-istess konvenju.

Tali konvenju ta' permuta taż-żewġt fondi imsemmija kellu jibqa' validu sa żmien tlett (3) xhur mid-data ta' l-istess konvenju.

L-imsemmija Edmea Pace bdiet tirrifjuta illi tersaq għall-pubblikazzjoni u iffirmar ta' l-att finali ta' permuta u nhar is-16 ta' Diċembru, 1987 l-esponenti kellu jippreżenta ittra uffiċjali kontra tagħha permezz ta' liema interpellaha sabiex tersaq u taddivjeni għall-kuntratt definittiv ta' permuta.

L-imsemmija Edmea Pace mhux talli baqgħet inadempjenti iżda talli nhar it-30 ta' Diċembru, 1987 ippreżentat kawża kontra l-esponenti bin-numru taċ-Ċitazzjoni 1034/1987/JSP fl-ismijiet "Edmea Pace v. Edward Pavia" permezz ta' liema talbet illi dina l-Onorabbli Qorti tiddikjara u tiddeċiedi illi l-imsemmi konvenju huwa null u bla effett u inoltre tordna r-rexxissjoni ta' l-istess.

Fiċ-ċirkostanzi, l-esponenti ma kellu ebda triq ħlief illi ippreżenta kawża quddiem dina l-Onorabbli Qorti nhar it-18 ta' Jannar, 1998, fl-ismijiet "Edward Pavia v. Edmea Pace" bin-numru taċ-Ċitazzjoni 55/1988/FGC permezz ta' liema huwa talab illi dina l-Onorabbli Qorti tikkundanna lill-imsemmija Edmea Pace sabiex fi żmien qasir u perentorju illi jiġi lilha prefiss minn dina l-Onorabbli Qorti taddivjeni għall-kuntratt definittiv ta' permuta taħt il-pattijiet u kundizzjonijiet stipulati fl-imsemmija konvenju. L-esponenti talab ukoll illi dina l-Onorabbli Qorti tinnomina Nutar sabiex jippubblika l-att relattiv fil-jum, ħin u lok stabbiliti minn dina l-Onorabbli Qorti għal dan il-għan kif ukoll illi jinħatru kuraturi sabiex jirrappreżentaw lill-eventwali kontumaċi fuq l-att finali.

Il-kawża illi ippreżentat l-imsemmija Edmea Pace kontra l-esponenti ġiet deċiża b'sentenza mogħtija minn dina l-Onorabbli Qorti nhar il-31 ta' Ottubru, 1991, permezz ta' liema laqgħet l-eċċezzjonijiet tal-konvenut fil-mertu u ċaħdet it-talbiet ta' l-imsemmija Edmea Pace, bl-ispejjeż kontra tagħha.

Il-kawża illi ippreżenta l-esponenti kontra l-imsemmija Edmea Pace ġiet deċiża b'sentenza mogħtija minn dina l-Onorabbli Qorti nhar it-3 ta' Diċembru, 1993, permezz ta' liema t-talbiet ta' l-esponenti ġew milqugħa u l-imsemmija Edmea Pace ġiet ikkundannata tittrasferixxi b'titolu ta' permuta lill-esponenti il-fond bin-numru 43, Msida Road, Gżira skond il-konvenju ta' nhar id-19 ta' Settembru, 1987 u innominat lin-Nutar Angelo Vella sabiex jippubblika l-att opportun nhar it-Tnejn 17 ta' Jannar, 1994 fl-4.00p.m. fl-uffiċju legali numru 52, Triq Kristofru, Valletta u lill-Avukat Dottor Rachel Bonello bħala kuratur biex tirrappreżenta lill-eventwali kontumaċi fuq l-istess att, bl-ispejjeż kontra l-imsemmija Edmea Pace.

L-imsemmija Edmea Pace ippreżentat appelli miż-żewġ sentenzi hawn fuq imsemmija b'dan illi l-appell illi ippreżentat mill-kawża illi ippreżentat hija stess mar deżert nhar l-14 ta' Frar, 1994 filwaqt illi l-appell illi ippreżentat mill-kawża illi ippreżenta l-esponenti mar deżert nhar is-26 ta' Diċembru, 1994.

Minkejja dana kollu u minkejja illi l-esponenti baqa' jipprova jasal bil-kelma t-tajba ma' l-imsemmija Edmea Pace anke wara illi l-kawżi imsemmija għaddew in ġudikat, l-istess Edmea Pace mhux talli baqgħet inadempjenti iżda talli nhar it-30 ta' Awwissu, 1999 ippreżentat kawża oħra kontra l-esponenti quddiem dina l-Onorabbli Qorti fl-ismijiet "Edmea Pace v. Edward Pavia" bin-numru taċ-Ċitazzjoni 1915/1999/JRM fejn l-imsemmija Edmea Pace reġgħet talbet illi dina l-Onorabbli Qorti tiddikjara illi l-konvenju imsemmi huwa null u bla effett, inoltre talbet lil dina l-Onorabbli Qorti tiddikjara illi l-konvenju u s-sentenza mogħtija nhar it-3 ta' Diċembru, 1993 fl-ismijiet "Edward Pavia v. Edmea Pace" huma ineżegwibbli u inkapaċi ta' eżekuzzjoni; u oltre dan talbet ukoll id-danni.

B'sentenza mogħtija fl-atti tal-kawża imsemmija fil-premessa preċedenti nhar it-3 ta' Lulju, 2003, dina l-Onorabbli Qorti laqgħet l-eċċezzjoni tal-ġudikat imqajma mill-esponenti. L-imsemmija Edmea Pace ippreżentat appell u l-Onorabbli Qorti ta' l-Appell, b'sentenza mogħtija nhar it-3 ta' Novembru, 2006, iddeċidiet billi bagħtet l-atti tal-kawża lura lil dina l-Onorabbli Qorti sabiex, fost affarijiet oħra, tisma' l-provi fuq l-eċċezzjoni tal-ġudikat. Waqt li kienet għaddejja dik il-kawża mietet Edmea Pace u billi ħadd ma aċċetta l-wirt tagħha, dik il-kawża ġiet differita *sine die* u sussegwentament spiċċat deżerta.

Billi mietet l-imsemmija Edmea Pace, l-esponenti kellu jistitwixxi proċeduri ġudizzjarji sabiex ikun jista' jeżegwixxi t-titoli eżekuttivi li kellu favurih. Fil-fatt, l-esponenti ippreżenta r-rikors bin-numru 757/2008/LFS illi ġie deċiż definittivament b'sentenza mogħtija nhar l-24 ta' Jannar, 2011 u r-rikors bin-numru 1165/2008/JZM illi ġie deċiż definittivament b'sentenza mogħtija nhar il-25 ta' Frar, 2010. Il-kuntratt finali ta' permuta in eżekuzzjoni tal-konvenju ta' permuta iffirmat bejn l-esponenti u l-imsemmija Edmea Pace nhar id-19 ta' Settembru, 1987, ġie iffirmat u ippubblikat aktar kmieni din is-sena senjatament nhar l-20 ta' Mejju, 2011 fl-atti tan-Nutar Dottor Isabelle Gonzi.

Bl-aġir abbużiv, illegali, kapriċċjuż u temerarju ta' l-imsemmija Edmea Pace, li minkejja li tilfet żewġ kawżi reġgħet ippreżentat oħra, hija xekklet, ostakolat u stultifikat l-eżekuzzjoni tal-wegħda ta' permuta sad-data tal-mewt tagħha, u ikkaġunat u għadhom qiegħdin jiġu ikkaġunati danni inġenti lill-esponenti konsegwenza ta' dan l-aġir. Dawn id-danni jinkludu, iżda mhumiex limitati għal, spejjeż ġudizzjarji u extra ġudizzjarji ta' avukati u prokuraturi legali għas-servizzi tagħhom, spejjeż u drittijiet illi l-esponenti ħallas lil nutara sabiex isiru u jiġu aġġornati r-riċerki kif ukoll spejjeż u drittijiet imħallsa lin-Nutara maħtura minn dina l-Onorabbli Qorti sabiex jiġi ippubblikat l-att finali in eżekuzzjoni tal-wiegħda ta' permuta; drittijiet imħallsa lill-kuraturi nominati minn dina l-Onorabbli Qorti; taxxa u taxxa addizzjonali illi l-esponenti kellu jħallas minħabba ċ-ċirkostanzi partikolari ta' dan il-każ; telf ta' użu tal-proprjetà illi bi dritt kienet tispetta lill-esponenti; ħlasijiet oħra illi l-esponenti kellu jew ser ikollu jagħmel għaliex ma

sarux mill-imsemmija defunta Edmea Pace; ħlasijiet tad-drittijiet tal-Perit nominat minn dina l-Onorabbli Qorti wara l-mewt ta' l-imsemmija Edmea Pace u danni oħra kif ser jirriżulta ampjament matul it-trattazzjoni ta' din il-kawża.

Għal dawn id-danni għandha tagħmel tajjeb l-eredità ġjaċenti tad-defunta Edmea Pace kif rappreżentata mill-konvenuti nomine f'din l-istanza billi hija din il-persuna illi taħti għad-danni sofferti mill-esponenti.

Għalhekk kellha issir dina l-kawża.

Dawn il-fatti l-esponenti jafhom personalment.

Intalbet din il-Qorti sabiex:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi illi bl-għemil tagħha, abbużiv, illegali, kapriċċjuż u temerarju kollox kif deskritt f'dan ir-rikors maħluf, id-defunta Edmea Pace ikkaġunat danni u għadhom qiegħdin jiġu ikkaġunati danni inġenti lill-esponenti u illi l-eredità ta' l-imsemmija defunta kif rappreżentata mill-konvenuti nomine f'din l-istanza għandha tagħmel tajjeb għal tali danni.

2. Tillikwida d-danni sofferti mill-esponenti minħabba l-imsemmi aġir.

3. Tikkundanna lill-konvenuti nomine jħallsu s-somma hekk likwidata in linea ta' danni.

Bl-ispejjeż, inkluż tal-preżenti u tal-mandat ta' sekwestru ippreżentat kontestwalment, u bl-imgħaxijiet legali sad-data tal-pagament effettiv.

Rat id-digriet tagħha diversament presjeduta tat-2 ta' Mejju 2012 li permezz tiegħu nnominat lill-Avukat Dottor Joseph Ellis u lill-Prokuratur Legali Peter Paul Sammut bħala kuraturi deputati sabiex jirrappreżentaw lill-eredità ġjaċenti tad-defunta Edmea Pace.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-Avukat Dottor Joseph Ellis u tal-Prokuratur Legali Peter Paul Sammut bħala kuraturi deputati sabiex jirrappreżentaw lill-eredità ġjaċenti tad-defunta Edmea Pace li permezz tagħha eċċepew illi:

Huma, fil-kwalità taghhom ta' kuraturi deputati sabiex jirrapprezentaw l-eredità gjacenti tad-defunta Edmea Pace, mhumiex prezentement edotti mill-fatti li taw lok ghal dina l-kawza u ghaldaqstant, jirriservaw illi jdahhlu eccezzjonijiet ulterjuri aktar 'il quddiem.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Semgħet ix-xhieda prodotti.

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-attur.

Rat li l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Ikkunsidrat illi din hija azzjoni għad-danni abbażi ta' allegat abbuż ta' proċeduri ġudizzjarji. Mill-provi prodotti jirriżulta li l-attur u d-defunta Edmea Pace kienu ffirmaw skrittura ossia konvenju fid-19 ta' Settembru 1987 li permezz tiegħu Edmea Pace obbligat ruħha li tittrasferixxi lill-attur il-proprjetà bin-numru 43, Msida Road, Gżira. Fuq l-istess skrittura, l-attur obbliga ruħu li in kontrokambju jittrasferixxi lil Edmea Pace l-appartament bin-numru 9, Bentley Court, Triq il-Fekruna, San Pawl il-Baħar, flimkien ma' pagament ta' elfejn lira Maltin bħala ekwiparazzjoni.

Edmea Pace rrifjutat li tersaq għall-att finali ta' bejgħ. Flimkien ma' żewġha, illum ukoll defunt, ippreżentat ċitazzjoni fit-30 ta' Diċembru 1987 fl-ismijiet **Edmea Pace mart Francis Pace kif ukoll l-istess Francis Pace bħala amministratur tal-beni parafernali ta' martu kif ukoll bħala kap tal-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejnu u bejn l-imsemmija martu Edmea Pace, għan-nom u in rappreżentanza tal-istess** (1034/87 JSP) fejn ġie mitlub li l-Qorti (1) tiddikjara u tiddeċiedi li l-imsemmi konvenju tad-19 ta' Settembru 1987

huwa null u mingħajr effett fil-liġi in kwantu li Francis Pace bħala leġittimu amministratur tal-beni parafernali ta' martu kif ukoll bħala l-kap tal-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejnu u bejn martu ma kienx parti fuq il-konvenju, kif ukoll in kwantu li fl-istess konvenju ma ġiex dikjarat mill-partijiet il-valuri tal-proprjetajiet in kwistjoni kif trid il-liġi u (2) fin-nuqqas tirrexxindi l-iskrittura ossia konvenju u dan peress illi l-kunsens tal-attriċi kien ivvizzjat bi żball ta' fatt u ta' liġi, kif ukoll b'egħmil doluż ipprattikat fuqha mill-konvenut, illum attur.

Permezz ta' deċiżjoni datata 31 ta' Ottubru 1991, din il-Qorti laqgħet l-eċċezzjonijiet tal-konvenut Edward Pavia, u konsegwentment, ċaħdet it-talbiet ta' Edmea Pace u żewġha bl-ispejjeż. Minkejja li l-konjuġi Pace intavolaw appell minn din id-deċiżjoni, dan l-appell ġie dikjarat deżert fil-25 ta' Novembru 1992.

Peress illi Edmea Pace naqset milli tersaq għall-att finali ta' bejgħ, l-attur kien kostret jippreżenta ċitazzjoni fit-18 ta' Jannar 1988 fl-ismijiet Edward Pavia vs Edmea Pace (55/1988 FGC) fejn talab lill-Qorti (1) tikkundanna lil Edmea Pace sabiex taddivjeni għall-kuntratt finali ta' permuta u (2) tinnomina Nutar Pubbliku sabiex jippubblika l-kuntratt relattiv u kuraturi deputati sabiex jirrappreżentaw lill-eventwali kontumaċi fuq l-istess kuntratt.

Permezz ta' sentenza mogħtija fit-3 ta' Diċembru 1993, din il-Qorti laqgħet it-talbiet tal-attur u konsegwentement, ikkundannat lil Edmea Pace sabiex tittrasferixxi b'titolu ta' permuta lill-attur il-fond bin-numru 43, Msida Road, Gzira, skont il-konvenju tad-19 ta' Settembru 1987 u nnominat lin-Nutar Dottor Angelo Vella sabiex jippubblika l-kuntratt nhar it-Tnejn 17 ta' Jannar, 1994 u lill-Avukat Dottor Rachel Spiteri Bonello bħala kuratur biex tirrappreżenta lill-eventwali kontumaċi fuq l-istess att.

Edmea Pace intavolat appell minn din id-deċiżjoni iżda l-appell tagħha mar deżert nhar is-26 ta' Diċembru 1994. Madanakollu, u minkejja li d-deċiżjoni ta' din il-Qorti tat-3 ta' Diċembru 1993 saret ġudikat, il-kuntratt ta' permuta ordnat mill-Qorti baqa' ma sarx.

Imbagħad, permezz ta' ċitazzjoni preżentata kontra l-attur nhar it-30 ta' Awissu 1999 fl-ismijiet **Edmea Pace vs Edward Pavia** (1915/1999 JRM), Edmea Pace talbet lill-Qorti (1) tiddikjara li l-iskrittura tad-19 ta' Settembru 1987 hija nulla u mingħajr effett fil-liġi in kwantu li l-kunsens tagħha kien ivvizzjat b'qerq, frodi u żball ta' fatt u in kwantu l-obbligazzjoni nnifisha kellha bħala oġġett konsiderazzjoni falza u kwindi, tirrexxindi l-istess skrittura għall-effetti kollha tal-liġi; (2) tiddikjara li fi kwalunkwe każ il-konvenju in kwistjoni kif ukoll is-sentenza tal-Qorti tat-3 ta' Diċembru 1993 fl-ismijiet Edward Pavia vs Edmea Pace hija ineżegwibbli u inkapaċi ta' eżekuzzjoni minħabba raġunijiet imputabbli esklussivament lill-Edward Pavia u (3) tiddikjara lill-istess Edward Pavia responsabbli għad-danni, tillikwida l-istess danni u tikkundanna lil Edward Pavia jħallas is-somma hekk likwidata. Fiċ-ċitazzjoni tagħha Edmea Pace allegat li saret taf li l-appartament bin-numru 9, Bentley Court, Triq il-Ferkuna, San Pawl il-Baħar, li kellu jiġi trasferit lilha skont il-konvenju tad-19 ta' Settembru 1987, fil-fatt ma jeżistix għaliex il-blokk in kwistjoni jikkonsisti f'seba' appartamenti biss li huma kollha mibjugħa u/jew okkupati minn terzi.

Permezz ta' deċiżjoni datata 3 ta' Lulju 2003, din il-Qorti laqgħet l-ewwel u tieni eċċezzjonijiet ta' Edward Pavia u ċioè li (1) t-talbiet attriċi huma nulli u mingħajr effett stante li huma irriti u legalment insostenibbli għaliex qiegħed jintalab sanzjoni ta' sentenza ta' din il-Qorti meta l-liġi tagħna tipprovdi r-rimedji tal-appell u ritrattazzjoni sabiex tiġi attakkata sentenza u (2) li t-talbiet attriċi huma milquta bil-ġudikat. Konsegwentement, il-Qorti ċaħdet it-talbiet ta' Edmea Pace.

Edmea Pace appellat minn din id-deċiżjoni. Permezz ta' sentenza datata 3 ta' Novembru 2006, il-Qorti tal-Appell sabet li din il-Qorti kienet 'għaġġlet wisq' meta laqgħet l-ewwel żewġ eċċezzjonijiet ta' Edward Pavia in kwantu li:

- Id-deċiżjoni dwar l-ewwel żewġ eċċezzjonijiet ingħatat qabel ma l-partijiet kellhom l-opportunita` jressqu l-provi tagħhom; u

- Ma ġewx allegati l-atti taż-żewġ kawżi preċedenti bejn il-partijiet u lanqas almenu s-sentenzi mogħtija minn din il-Qorti.

Il-Qorti tal-Appell għalhekk qiegħdet il-partijiet fl-istat li kienu minnufih qabel il-kawża ġiet imħollija għas-sentenza. Konsegwentement, ordnat li l-atti jiġu rinvijati lil din il-Qorti sabiex tkompli tisma' l-każ skont il-liġi u fid-dawl ta' dak deċiż fis-sentenza.

Edmea Pace mietet fit-2 ta' Lulju 2007 waqt li kienet qiegħda tinstema l-kawża quddiem din il-Qorti diversament presjeduta. Peress illi l-eredi rrinunzjaw għall-wirt tagħha, il-kawża ġiet differita *sine die* u sussegwentement dikjarata deżerta.

Peress illi kienu għaddew aktar minn għaxar snin minn meta ngħatat id-deċiżjoni tal-Qorti li ordnat illi jsir il-kuntratt definittiv ta' permuta, Edward Pavia istitwixxa proċeduri kontra l-eredità ġjaċjenta ta' Edmea Pace sabiex jesegwixxi s-sentenza mogħtija minn din l-Qorti nhar it-3 ta' Dicembru 1993 fl-ismijiet Edward Pavia vs Edmea Pace (55/1988 FGC) ai termini tal-artikoli 258 u 259 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili.

Fuq talba tal-kuratur deputat l-Avukat Dottor Patrick Valentino, il-Qorti nnominat lill-Perit Robert Musumeci bħala perit tekniku sabiex jirrelata dwar l-appartament 9, Bentley Court, Triq il-Fekruna, Xemxija, San Pawl il-Baħar. Filwaqt illi l-perit tekniku sab illi l-permessi maħruġa mill-awtoritajiet kompetenti ma kienux jirriflettu dak li attwalment jinsab mibni fuq il-post, huwa kkonkluda li l-konfini tal-appartament bin-numru 9 ma nbidlux minn dakinhar tad-19 ta' Settembru 1987.

Għalhekk, permezz ta' deċiżjoni datata 24 ta' Jannar 2011, il-Qorti laqgħet it-talba tal-attur u awtorizzatu jesegwixxi s-sentenza tat-3 ta' Diċembru 1993. Il-kuntratt finali ta' permuta sar nhar l-20 ta' Mejju 2011 fl-atti tan-Nutar Isabelle Gonzi. L-Avukat Dottor Rachel Bonello dehret bħala kuratriċi sabiex tirrappreżenta l-eredità ġjaċenti ta' Edmea Pace.

L-attur istitwixxa wkoll proċeduri kontra l-eredità ġjaċenti ta' Edmea Pace sabiex jesegwixxi t-taxxi uffiċjali tat-tlett kawżi imsemmija li kellu ma' Edmea Pace. Din il-Qorti diversament presjeduta laqgħet it-talbiet tal-attur permezz ta' deċiżjoni datata 25 ta' Frar 2010.

Id-danni li qiegħed jitlob l-attur permezz ta' din il-kawża huma s-segwenti:

i. Spejjeż u drittijiet extra ġudizzjarji in konnessjoni mal-proċeduri kollha imsemmija;

ii. Taxxa fuq il-valur miżjud fuq dawn l-ammonti;

iii. Spejjeż u drittijiet imħallsa lill-kuraturi deputati maħtura mill-Qorti sabiex jirrappreżentaw lill-eredità ġjaċenti ta' Edmea Pace fil-proċeduri kollha msemmija;

iv. Kontijiet tad-dawl u ilma pendenti tal-appartament bin-numru 9, Bentley Court, Triq il-Fekruna, San Pawl il-Baħar u tal-fond 43, Triq l-Imsida, Ġżira;

v. Spejjeż u drittijiet imħallsa lin-Nutar Isabelle Gonzi sabiex ippublikat il-kuntratt finali ta' permuta u l-att ta' dikjarazzjoni '*causa mortis*' ta' Edmea Pace;

vi. Bolla u imgħax imħallas fuq l-att ta' dikjarazzjoni '*causa mortis*' ta' Edmea Pace;

vii. Spejjeż u drittijiet imħallsa lill-Avukat Rachel Bonello maħtura bħala kuratriċi sabiex tirrappreżenta lill-eredità ġjaċenti ta' Edmea Pace fuq l-att finali ta' permuta;

viii. Drittijiet imħallsa lill-Avukat Dottor Errol Cutajar li deher fuq il-kuntratt finali ta' permuta għan-nom ta' Marian Lucy sive Marianne Pavia, mart l-attur, minnu legalment separata, sabiex jagħti l-kunsens tiegħu għall-kanċellament totali tan-nota ta' ipoteka iskrittra fir-Reġistru Pubbliku favur l-istess Marian Lucy sive Marianne Pavia kontra żewġha Edward Pavia;

ix. Drittijiet imħallsa lill-Avukat Dottor William Cuschieri li deher fuq il-kuntratt finali ta' permuta għan-nom ta' Deramm Limited sabiex jagħti l-kunsens tiegħu għar-riduzzjoni tan-nota ta' ipoteka iskritta fir-Reġistru Pubbliku favur l-imsemmija kumpannija u kontra Edward Pavia.

Skont l-artikolu 1030 tal-Kodiċi Ċivili, kull min jagħmel użu ta' jedd tiegħu fil-qies li jmiss, ma jweġibx għall-ħsara li tiġri b'dan l-użu. L-artikolu sussegwenti imbagħad jistabbilixxi li kull wieħed iwieġeb għall-ħsara li tiġri bi ħtija tiegħu.

In linea ta' prinċipju ġenerali, fil-każ ta' Andrea Farrugia vs Giuseppe Sammut, deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-8 ta' Novembru 1954, gie ritenut:

> "*Illi l-azzjoni preżenti hija bażata fuq id-disposizzjonijiet ta' l-art. 1074 tal-Kodiċi Ċivili, li jistabilixxi li kull wieħed jirrispondi tal-ħsara li tiġri bil-ħtija tiegħu; u, kif ġie kostantemet ritenut minn din il-Qorti, min ikun rebbieħ f'kawża jkollu dritt jitlob id-danni mill-parti l-oħra, meta jkunu fondati, mhux fuq is-sempliċi fatt tal-kontestazzjoni, imma fuq att doluż jew kolpuż ta' dik il-parti, li b'malizzja jew negliġenza gravi tkun ikkaġunatlu danni billi daħħlitu f'kawża. Dan ma jfissirx li kull min jitlef kawża għandu wkoll jirrispondi għad-danni; għax min jeżerċita dritt tiegħu mhux responsabbli għad-danni li jistgħu jiġru, sakemm il-pretensjoni tiegħu ma tkunx arbitrarja jew kappriċċuża (Kollez. Vol XXVIII-I-288-296; Vol. V, 222; Vol. VII, 1; Vol. XII, 434, Vol. XXVII-I-72; u Appell 7 ta' Diċembru 1931 in re: Barbara vs. Fleri").*"

Fil-każ ta' Jane Spiteri vs Nicholas Camilleri tal-10 ta' Jannar 1992, intqal hekk minn din il-Qorti:

> "*Fis-sostanza l-azzjoni tentata mill-attriċi tinvolvi analisi tal-estensjoni tad-dritt taċ-ċittadin li jadixxi lill-Qorti biex jirrivendika d-drittijiet tiegħu kontra l-aġir tat-terz. Tinvolvi li jiġi determinat f'liema moment tal-użu ta' dan id-dritt jista' jingħad li jsir abbuż u konsegwentement meta jirrikorru l-estremi tal-artikolu 1031 tal-Kodiċi Ċivili li jimponu li kull wieħed għandu jwieġeb għall-ħsara li tiġri bi*

ħtija tiegħu. Dan għaliex il-prinċipju fondamentali neċessarjament għandu jkun illi min jeżerċita dritt li jispetta lilu ma jistax jitqies li f'dan l-eżerċizzju jkun responsabbli għall-ħsara li bħala konsegwenza jista' jbati ħaddieħor. Qui suo iure utitur non videtur damnum facere. Hu ċar ukoll illi d-dritt għar-rikors għall-protezzjoni tal-Qorti, hu fost l-aqwa drittijiet li fl-eżerċizzju iċ-ċittadin bl-ebda mod m'għandu jiġi mxekkel. Jinkombi fuq iċ-ċittadin pero` d-dover li ma jabbużax minn dan id-dritt u jekk jabbuża jkun ritenut responsabbli għad-danni provokati b'tali abbuż. Mill-banda l-oħra hu ċar ukoll illi l-fatt li t-talba ta' min ikun ipprovoka l-proċeduri, tiġi miċħuda mill-Qorti, bl-ebda mod ma jfisser neċessarjament illi sar abbuż mid-dritt li tiġi adita l-Qorti. Hu biss f'każ eċċezzjonali li dan ikun il-każ. Dan għaliex hu risaput illi għalkemm il-liġi hi oġġettivament waħda għal kulħadd, fl-istess ħin hi spiss tagħti lok għall-interpretazzjonijiet varju w soġġettivi li l-partijiet u s-soċjeta javdaw f'idejn il-ġudikant biex jiddetermina u japplika. Hu ċar ukoll li bis-sentenza, neċessarjament parti trid tingħata raġun u oħra le, u allura din l-aħħar parti trid tissokkombi għall-ġudizzju. Imma jekk il-parti telliefa tinzerta li tkun l-attur, dan ma jfissirx neċessarjament illi hu jkun abbuża mid-dritt tiegħu li jadixxi lill-Qorti biex jitlob il-protezzjoni tad-drittijiet li, f'dak il-mument hu jkun jippretendi li jispettaw lilu."

Finalment, fil-każ ta' Ratan Mohnani vs Carmelo Stivala, deċiża mill-Qorti tal-Appell Inferjuri fil-11 ta' Ġunju 2010 ġie ritenut li:

"Issa kwantu ghat-tieni ilment fil-mertu huwa utli li jigu qabel xejn registrati dawn il-principji ta' dritt:-

(1) Il-prova tat-temerarjeta tal-pretensjoni tal-konvenut fil-kawza l-ohra kienet tinkombi fuq l-attur, u biex tirnexxi t-talba tieghu ghad-danni minhabba dik ir-raguni hu htieglu jipprova li l-konvenut agixxa in mala fede. Hekk, kif jinzel minn gurisprudenza konkordi, filwaqt li hu ammess illi "è lecito al vincitore in una lite di esigere dal soccombente i danni" dan huwa hekk koncess "nella sola ipotesi quando il vincitore stesso è in grado di stabilire che il soccombente abbia litigato dolosamente per malizia o colposamente per

*grave negligenza" ("**Negte. Carmelo Delia -vs- Giovanni Xuereb**", Appell Civili, 9 ta' Mejju, 1932). Gja infatti nghad qabel din illi "colui che in buona fede credendosi in diritto prende i passi opportuni ai termini di legge contro un altro non è passibile di danni che questo ultimo viene in conseguenza a soffrire anche si vi rimane soccombente" ("**Barbara -vs- Fleri** proprio et nomine", Qorti tal-Kummerc, 20 ta' Frar, 1931, konfermata in sede Appell fis-7 ta' Dicembru, 1931);*

*(2) Qaghda konsimili ghal din tas-sentenzi accennati kienet diga prevalenti fil-kazijiet domandanti d-danni minn min ikun kwerelat jew denuncjat b'reat kriminali, u fejn id-decizjoni tkun iddeterminat li dan l-istess reat ma jissussistix. Ukoll hawn kien ritenut illi ghas-success ta' l-azzjoni ghar-rizarciment ried jinstab illi l-kwerela jew id-denuncja saret "con dolo o almeno colpa aquiliana". Ara "**Reynaud -vs- Zammit**", Prim' Awla, Qorti Civili, 6 ta' Dicembru, 1869, "**Terreni -vs- Rapinett**", Appell Civili, 2 ta' Jannar, 1874 u "**Barbara -vs- Cordina**", Appell Civili, 17 ta' Frar, 1928, fost hafna ohrajn."*

Applikati dawn il-prinċipji għall-kawża tal-lum, l-attur naqas milli jikkonvinċi lill-Qorti li huwa sofra danni minħabba dolo, mala fede jew abbuż ta' proċeduri da parti ta' Edmea Pace.

Sa dakinhar li saru ġudikat l-ewwel żewġ sentenzi ta' din il-Qorti, ma kien hemm xejn ċensurabbli fl-aġir ta' Edmea Pace. Il-fatt illi hija tilfet dawn il-kawżi mhuwiex biżżejjed sabiex il-Qorti ssib illi hija kienet qiegħda b'xi mod tabbuża mill-proċess ġudizzjarju. Kif rajna, huwa pacifiku illi jekk kemm-il darba kawża ma tirnexxix għal min ikun qiegħed jagħmilha, dan ma jfissirx illi din il-persuna għandha titqies responsabbli għar-riżarciment ta' danni fil-konfront ta' min ikun rebaħha meta tkun saret *in buona fede.*

Imbagħad, it-tielet kawża li hija fetħet kontra l-attur kienet ibbażata fuq kawżali differenti, tant illi l-Qorti tal-Appell ma kienitx komda tikkonferma s-sentenza tal-ewwel Qorti fis-sens li t-talbiet ta' Edmea Pace f'dik il-kawża kienu milquta bil-

ġudikat. Din il-Qorti tqis għalhekk illi ma ġiex muri li kien hemm xi vessatorjeta fit-talbiet ta' Edmea Pace.

It-talbiet tal-attur huma msejjsa fuq allegat aġir abbużiv, illegali, kappriċċju u temerarju ta' Edmea Pace imma wara kollox, kien l-attur li naqas milli jeżegwixxi s-sentenza ta' din il-Qorti wara li l-appell ta' Edmea Pace mar deżert fis-26 ta' Diċembru 1994. Għal raġunijiet li jafhom huwa biss, l-attur baqa' jistenna sakemm Edmea Pace intavolat kawża oħra u kien biss wara li ġiet nieqsa li ħa passi sabiex jeżegwixxi s-sentenza tal-Qorti li kellu favur tiegħu biex isir l-att finali ta' permuta. Kwindi, l-ispejjeż kollha li kellu jagħmel sabiex ġiet eżegwita din is-sentenza wara l-mewt ta' Edmea Pace kienu unikament tort tiegħu.

Kieku s-sentenza ta' din il-Qorti fl-ismijiet Edward Pavia vs Edmea Pace tat-3 ta' Diċembru 1993 ġiet eżegwita f'waqtha, ċertament li l-attur ma kienx jidħol fl-ispejjeż kollha li kellu jagħmel minħabba li kienet laħqet ġiet nieqsa Edmea Pace. L-attur ma kellux għalfejn jistenna ħames snin sakemm Edmea Pace fetħitlu kawża oħra. Kull persuna għandha l-obbligu li tillimita bil-mezzi raġjonevoli possibbli d-danni li tkun esposta għalihom minħabba l-aġir ta' ħaddieħor. F'dan il-każ, kien jispetta lill-attur li ma jħallix dak iż-żmien kollu jgħaddi qabel jesegwixxi s-sentenza tal-Qorti.

Għalhekk u għal dawn ir-ragunijiet, din il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi tiċħad it-talbiet tal-attur bl-ispejjeż kontra tiegħu.

IMHALLEF

DEP/REG